

Produkce audiovizuálních děl v České televizi Brno

Veronika Ondrůjová

Bakalářská práce
2005

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Bakalářská práce:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a použitou literaturu jsem citovala.

Ve Zlíně dne 3. 5. 2005

Veronika Ondrůjová

Poděkování

Děkuji PhDr. Bohumile Spisarové za poskytnutí materiálů, přístup k informacím, za ochotu a pomoc.

Abstrakt

Abstrakt česky

Masová média jako nástroj masové komunikace. Proměny jejich funkcí v čase a prostředí - od technického vynálezu přes lidovou zábavu, kulturu a vzdělávání až k masovému médiu žurnalistické informace.

Česká televize jako médium veřejné služby. Členění instituce České televize na jednotlivá televizní studia, programová skladba. Televizní studio Brno se zaměřením na produkci archivu.

Abstrakt in english

Mass media as tool of mass communication. Transformations of their functions in environment and time, from technological improvements through entertainment, culture and experiences to mass media as journalist.information.

Czech television as mass media of public service. Structure of Czech television on particular television.studios. program composition. Television studio Brno focused on archive production.

Obsah

Obsah	5
Úvod	6
I Médium veřejné služby a masová média	7
I.1 Masová kultura	7
I.2 Masová média	8
I.3 Televize	10
I.3.1 Česká televize	11
I.4 Česká televize jako médium veřejné služby	13
I.4.1 Rada České televize	14
I.4.2 Dozorčí komise	15
I.5 Programová skladba České televize	16
I.5.1 Programová skladba České televize zajišťovaná z ČT Praha	16
I.5.2 Programová skladba České televize zajišťovaná z ČT z TS Brno	17
I.5.3 Programová nabídka České televize zajišťovaná z ČT z TS Ostrava	17
I.5.4 Hlavní zásady a skladba programu na ČT1 a ČT2	17
I.5.5 Rozšířené služby divákům	19
I.5.6 ČT1 – Teletext ČT, ČT2 – Teletext Expres	19
I.5.7 Internet	19
II Produkce audiovizuálních děl	21
II.1 Produkce, realizační štáb, realizace vzhledem k audiovizuálnímu dílu	21
II.1.1 Přípravné období	21
II.1.2 Natáčecí plán	21
II.1.3 Realizace	22
II.1.4 Dokončovací práce – postprodukce	22
II.2 Archiv a programové fondy	23
II.2.2 Archiv z pohledu zákona	23
II.2.3 Vznik archivu	23
II.2.4 Archivované vysílání České televize	24
II.3 Organizační struktura Archivu a programové tvorby České televize [5]	28
II.3.1 Videotéka	28
II.3.2 Archiv a dokumentace zpravodajství - ADZ	28
II.3.3 Fonotéka	28
II.3.4 Filmotéka	29
II.3.5 Informatika	29
II.3.6 Dramaturgie repríz	29
II.3.7 Spisový archiv	30
II.3.8 Studijní knihovna	30
II.3.9 APF Brno a APF Ostrava	30
II.4 Televizní studio Brno	32
II.4.1 Historie	32
II.4.2 Nejvýznamnější projekty	32
II.4.3 Organizace TS Brno	34
II.5 Archiv a programové fondy televizního studia brno	35
II.5.1 Pracovní činnosti v archivu a programové tvorbě televizního studia Brno	35
II.5.2 Činnost jednotlivých útvarů Archivu a programové tvorby Televizního studia Brno	38
II.5.3 Jednotlivé útvary archivu televizního studia Brno	41
II.6 Český rozhlas	44
II.6.1 Archivní a programové fondy	44
Závěr	48
Literatura	49

Úvod

Veřejná média – co znamenají? Jakým směrem se ubírají? Jak je možné je chápat? Z jakých úhlů pohledu na ně pohlížíme?

Hlavními úkoly veřejné služby v oblasti televizního vysílání je zejména poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů, přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky.

Na druhou stranu každý člověk má svoji vlastní představu, jak by měla například veřejnoprávní televize plnit své povinnosti. Z toho lze usuzovat, že pokud nějaký konkrétní program nevyhovuje jeho vkusu nebo mu neporozumí, má tendenci si říct, že daná televize, v tom konkrétním případě neplní službu veřejného média. Přitom je potřeba si uvědomit, že právě díky prostřednictvím médií veřejné služby slavíme společně některá výročí, svátky a společně prožíváme důležité události.

Na problematiku porozumění České televizi jako médiu veřejné služby se pokusím ve své práci zaměřit. Dále se budu zabývat členěním instituce České televize na jednotlivá televizní studia, programovou skladbu a detailněji bude zpracováno Televizní studio Brno se zaměřením na produkci archivu.

Právě se nacházíme v přelomovém období, kdy se opouštějí staré již po desetiletí fungující metody archivace a přechází se na nové technologie, tedy digitalizaci. Proces je to náročný především finančně, do budoucnosti však přínosný.

I Médium veřejné služby a masová média

I.1 Masová kultura

V nejobecnějším slova smyslu zahrnuje označení masová kultura veškeré hmotné a intelektuální produkty, které společně sdílejí členové industriálních společností. Cokoliv, co zde není univerzálně používáno je pak chápáno jako znak minority či subkultury. Masová kulturní produkce se řídí principem nejnižšího společného jmenovatele tj. snaží se oslovit co nejširší publikum.

Samotný zrod masové kultury úzce souvisí s nástupem industrializace, urbanizace a zrodem demokratických politických systémů. Uvedený pojem se zrodil v diskusi o masových hnutích a účincích propagandy, filmu a rozhlasu před II. světovou válkou.

„Masový člověk“¹, je ovšem podle teoretiků Frankfurtské školy toliko reflexí filmové produkce a reklamy. Empirické doklady o jeho skutečné existenci jsou však sporné. Obhájci masové kulturní produkce odmítají, že by byla schopna homogenizovat populaci a upozorňují na neustálý vznik nových a zcela odlišných či dokonce kontradikčních kulturních významů, které se vymykají uniformním produktům masových médií.

¹ Koncept „**masového publika**“ je od počátku jeho užívání spojen s významovou nestabilitou. Definovat či izolovat publikum jako jednu neměnnou, jednoznačnou entitu, která se bez problémů podrobuje analýze je dnes velmi nesnadné. Tato nestabilní povaha nakonec přivedla především etnograficky orientované výzkumníky k tomu, že hovoří o publiku v plurálu a zdůrazňují existenci řady různých publik či cílových skupin, které se liší například preferencí jednotlivých médií, žánrů či zastáváním různých kulturních pozic atd. Janice Radwayová v této souvislosti upozornila na etymologii slova „audience“, které se v angličtině vztahuje primárně k aktu interpersonální komunikace, kdy jsou komunikující přítomni a *poslouchají* se vzájemně v jednom společně sdíleném fyzickém prostoru. Teprve později bylo toto označení použito pro konzumenty masově sdělovaných obsahů, které jsou ovšem v tomto případě naopak šířeny v obtížně definovatelném prostoru, v rámci kterého lze jen těžko přesně určit, kde dané publikum začíná a končí (Radwayová, 1988: 359). Skutečnost, že se pojem mediální publikum dnes užívá bez větších nejasností je dána především vlivem mediálních a marketingových institucí, které pro předmět svého podnikání potřebují jasně uchopitelný objekt, který je možné podrobit měření a kontinuálnímu monitorování. Extrémní (dekonstruktivní) názor v tomto smyslu zastává John Hartley, podle kterého nemůžeme v žádném případě hovořit o publiku jako „reálném“ či „vnějším“ ve vztahu k jeho diskursivní konstrukci (Hartley, 1987: 125). Angová v této souvislosti rozlišuje mezi „televizním publikem“ jako diskursivním konstruktem a sociálním světem skutečných publik (Angová, 1991: 113). V prvním případě hrají dnes klíčovou roli kvantitativní kontinuální monitorování opírající se většinou o deníčkový, panelový výzkum nebo o elektronické měření sledovanosti, jehož cílem je redukovat specifický a mnohotvárný charakter individuální televizní konzumace na data, se kterými lze snadno manipulovat. Publikum je pak v rámci tohoto ratingového diskursu konstruováno jako komodita, jejímž úkolem je vytvořit zisk. Tento jeho de facto fiktivní charakter ovšem není v tomto případě překážkou jeho ekonomické výhodnosti.

I.2 Masová média

Masová média jsou v zásadě úzce spojena s termínem populární kultura. Označení *populární* je poněkud zavádějící, jelikož nejde primárně o hodnotící označení produktů masové obliby, ale především o pojem zastřešující každodenní, kulturní praxe. Proto bývá populární kultura někdy překládána do češtiny jako běžná. Navíc adjektivum populární (z lat. *populus* = lid, veřejnost, národ) v sobě nese původní pejorativní konotace, které měly oddělit vkus mas od preferencí vzdělaných, resp. statusově výše postavených vrstev. Postupně bylo elitistické použití tohoto pojmu korigováno. Stále ovšem platí, že jde o označení, které je mnohoznačné. [1]

Mediální trh je rozdělen na rádio, které už tady máme přes osmdesát let, televizi padesát let, tisk je tady déle a už je tedy celkem etablovaný Internet.

V souvislosti s veřejnoprávními médii se často mluví o jejich financování a hospodaření, o mediální legislativě, o regulaci. Mnohem méně už se mluví o jejich kvalitě a obsahu. Ještě méně se mluví o kladech a pozitivních možnostech, které v sobě skrývají. V obecných rysech existuje společenská shoda na tom, co by mělo být obsahem médií veřejné služby. [2]

Úkolem veřejných médií je poskytovat prostřednictvím svého programu orientační body pro všechny členy veřejnosti a být faktorem sociální soudržnosti a integrace všech jednotlivců, skupin a společenství. Měla by poskytovat prostor pro veřejnou diskusi, ve které mohou být vyjádřeny názory co nejširšího spektra lidí.

Dále by měla vysílat nestranné a nezávislé zpravodajství, informace a komentáře, rozvíjet pluralistické, novátorské a různorodé typy programů, rozvíjet nebo být vstřícný a vnímavý potřebám menšinových skupin, reflektovat nejrozumnější filozofické myšlenky a náboženské proudy ve společnosti, upevňovat porozumění, toleranci, propagovat vztahy v mnoha etnických a v mnoha kulturních společnostech, přispívat prostřednictvím programů k většímu porozumění a rozšiřování různorodosti národního a kulturního dědictví. [3]

Pravdou je, že nejen u nás, ale i ve světě se stále více rozšiřuje jakýsi prostor komerčních médií na úkor veřejnoprávnosti, která bývá tlačena do kouta, suchá a nezáživná, která vlastně nikoho moc nezajímá. Pokud se média začnou rozšiřovat tím způsobem, že hlavní bude zisk, a to zisk inzerentů ve spojení s ekonomikou a občas i s politikou, tak se samozřejmě veřejný prostor občanů zúží.

Program veřejnoprávních médií vzniká jako společné dílo a na procesu jeho vzniku se podílí téměř celá společnost. Dokonce i ten, kdo nemá televizi, se podílí na vzniku televizního programu už tím, že komunikuje s druhými a ve společnosti spoluvytváří její témata. Veřejnost má samozřejmě vliv i na podobu komerčních médií, ale ta se snaží především naplnit potřeby obecnosti a nesnaží se diváka nějak měnit a povznášet i jeho vkus. Tyto média veřejné služby mají neskonale více možností. Mohou objevovat věci, o kterých divák či posluchač původně ani nevěděl, že ho zajímají. Program veřejnoprávní televize je tak trochu rozhovor každého s každým.

Veřejnost je ve vztahu k médiím veřejné služby rozdělena na cílové skupiny, které mohou spolu sdílet program nebo jeho prostřednictvím komunikovat mezi sebou a předávat si určité informace, zprávy. Prostřednictvím médií veřejné služby slavíme společně některá výročí, svátky a společně prožíváme důležité události. Výrazně se to projevilo při přípravě na referendu ke vstupu do Evropské unie nebo při povodních.

Lidé většinou berou tu veřejnou službu osobně. Každý člověk má svoji představu, jak by měla například veřejnoprávní televize naplnit své povinnosti. Ale pokud nějaký konkrétní jednotlivý program nevyhovuje jeho vkusu, jejich vkusu nebo mu neporozumí, mají tendenci si říct, tak ta televize, třeba tady v tom případě neplní službu a není důvod si jí platit.

Média, a to nejen veřejnoprávní, používají někdy velice zjednodušující jazyk, aby jim všichni rozuměli a z některých témat se pak přitom zpracování, tou mediální formou téměř vytrácí obsah.

Přesto, anebo právě proto by se neměla podceňovat tvůrčí a umělecká stránka obsahu, obsahu médií a obsahu veřejnoprávních médií. Nemělo by se to omezovat pouze na zpravodajství a informace, ale vlastně i u nich by měl být kladen důraz na tu kvalitu a na nějakou tvůrčí formu a měla by mít prostor pro otevírání nových témat, pro experimenty a pro riskování. Měla by také vedle povinností mít právo být tvůrčí, být nekonvenční, vstřebávat i náměty, které nepůsobí na první pohled užitečně. Veřejnoprávní média by měla mít právo jít i proti vkusu nebo proti obecným stereotypům, pokud k tomu média vede nějaký závažný důvod, pokud chtějí sdělit něco nového, něco objevného a něco důležitého.

I.3 Televize

Televizní přijímač se stal v posledních desetiletích nedílnou součástí naší každodennosti. Blikající obrazovka je s námi, když snídáme i večeříme. Díky televizi se nám daří lépe usínat, pomáhá nám zahánět samotu, úzkost nebo strach v prázdném bytě. Nezřídka nám však naopak strach nahání. Televize nás baví, obtěžuje i nudí. Občas je pro nás i výzvou. Dává nám zakusit vlastní samotu, ale zároveň nás též socializuje a umožňuje či spíše usnadňuje nám soužití s druhými. Stěžujeme si na ni, ale konzumujeme ji stále více. Televize je naše každodenní samozřejmost, nástroj, který se stále významněji podílí na konstrukci pocitu ontologického bezpečí, tj. existenciálního stavu, který R. D. Laing definuje jako „pevný centrální pocit vlastní reality, reality jiných lidí a vědomí vlastní identity“ (Laing, 1977: 38). V dané souvislosti není podstatné, že se tak děje právě prostřednictvím působení či konzumace reality televizní, jejíž virtuální povaha je zřejmá.²

² Podle agentury IP (1999) strávil v roce 1998 průměrný Čech u televizní obrazovky denně tři a čtvrt hodiny (198 min.). Uvedenou hodnotu více méně potvrzuje i starší měření agentury Focus. Podle jejího výzkumu sledoval český divák starší 16 let televizi průměrně 21 hodin týdně. Okolo tří procent z uvedených respondentů deklarovalo, že televizní vysílání nesleduje vůbec. Zdroj: Focus, listopad 1997. V dané souvislosti je zajímavé, že mezi léty 1994-1998 se v ČR zvětšil čas věnovaný televiznímu vysílání v průměru o dvacet minut denně (1994/178 min. 1998/198 min. V celosvětovém měřítku věnují televizi nejvíce času Makedonci (262 min.), Maďaři (246 min.), Estonci (245 min.), Britové (241 min.), Američané (238), Italové (230), Japonci (222 min.), Španělé (218 min.), Rusové (215 min.), Poláci (208 min.), Němci (201 min.) a Francouzi (197 min.) Zdroj: IP, únor 1999.

I.3.1 Česká televize

Česká televize je veřejnou institucí provozující televizní vysílání. Jejím hlavním úkolem je tvorba televizních programů a jejich vysílání prostřednictvím pozemních vysílacích zařízení a jiných technických prostředků, a to analogově i digitálně. Touto činností, jakož i výrobou televizních pořadů, popřípadě dalšími činnostmi poskytuje službu veřejnosti a přispívá k rozvoji kultury.

Své úkoly Česká televize plní zejména tím, že vytváří a šíří televizní programy po celém území České republiky. Pořizuje zvukové a zvukově obrazové záznamy za pomoci vhodných a dostupných technologií, vytváří a udržuje archivní fondy. Nakupuje licence k užití záznamů audiovizuálních děl od zahraničních a tuzemských nositelů práv a smluvně poskytuje licence k užití jí vyrobených záznamů jiným osobám v tuzemsku a v zahraničí, soustavně organizuje průzkum ohlasu televizních pořadů u diváků. Zajišťuje svůj technický rozvoj a vyvíjí činnost v oblastech nových vysílacích technologií, a služeb, spolupracuje s významnými kulturními a uměleckými organizacemi či společnostmi, podporuje českou filmovou tvorbu, pečuje o profesionální a vzdělanostní rozvoj svých pracovníků. [5]

Česká televize je členem mezinárodního sdružení vysílatelů veřejné služby Evropská rozhlasová a televizní unie (EBU/UER) a podílí se na mezinárodní spolupráci televizních stanic veřejné služby.

Televizní studia se podílejí na vysílání a regionálním vysílání České televize v rámci plnění úkolů daných vysílacím schématem a výrobním úkolem zejména výrobou pořadů, a spravují také archivní fondy České televize, které vznikly jejich činnostmi. Ředitele televizního studia jmenuje a odvolává na návrh generálního ředitele České televize Rada České televize. Ředitel televizního studia je oprávněn činit jménem České televize právní úkony týkající se televizního studia, s výjimkou pronájmu nemovitostí na dobu delší než tři měsíce, zcizení a zatížení nemovitostí a popřípadě dalšího nakládání s majetkem podle konkrétního rozhodnutí generálního ředitele. Za činnost televizního studia je ředitel televizního studia odpovědný generálnímu řediteli a řídí se jeho pokyny.

Zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání závazné pro Českou televizi a její pracovníky stanoví Kodex České televize.

Vysílání programu České televize se řídí vysílacím schématem. Od vysílacího schématu se odvozuje výrobní úkol. Oba dokumenty schvaluje generální ředitel. Pravidla, která je třeba dodržovat při odbavování pořadů a při vlastním vysílání, stanoví provozní řád. [5]

Provozní řád, organizační řád, podpisový řád, pracovní řád a další vnitřní předpisy České televize zásadní povahy jsou vydávány ve formě rozhodnutí generálního ředitele. Vedoucí zaměstnanci na prvním stupni řízení mohou v mezích svých pravomocí vydávat vnitřní předpisy ve formě opatření, obdobně postupují ředitelé televizních studií. [5]

I.4 Česká televize jako médium veřejné služby

Česká televize poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů na celém území České republiky.

Hlavními úkoly veřejné služby v oblasti televizního vysílání jsou zejména poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů, přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky, vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti, rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin, výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež. [6]

Česká televize naplňuje veřejnou službu v oblasti televizního vysílání zejména tím, že provozuje televizní vysílání dvou celoplošných televizních programů prostřednictvím zemských vysílacích rádiových zařízení, popřípadě jiných technických prostředků, zřizuje síť vlastních zpravodajů, v oblasti zpravodajských a publicistických pořadů zajišťuje regionální vysílání prostřednictvím televizních studií České televize (dále jen "televizní studia") pro území jejich působnosti.

Regionální vysílání každého televizního studia musí vyváženě obsahovat příspěvky z celého území jeho působnosti, vytváří archivní fondy, udržuje je a podílí se na jejich využívání jako součásti národního kulturního bohatství, podporuje českou filmovou tvorbu, vysílá díla domácí a zahraniční tvorby, poskytuje alespoň na jednom vysílaném programu 24hodinovou programovou službu, včetně aktuálního zpravodajství, poskytuje teletextové služby, opatřuje alespoň 70 % vysílaných pořadů skrytými nebo otevřenými titulky pro sluchově postižené nebo simultánním tlumočením do znakové řeči, vyvíjí činnost v oblastech nových vysílacích technologií a služeb. [5]

Účelem existence televize veřejné služby je zajistit veřejnosti zdroj informací, kritické reflexe, umělecké tvorby a zábavy, které jsou chráněny před lobbistickými tlaky. Česká

televize přispívá k vytváření prostoru svobody slova, myšlení a tvorby, v němž může vyrůstat demokracie. Informuje, poskytuje kritickou reflexi událostí, vzdělává a baví v ovzduší úcty k člověku, k jeho dílu i ke všem formám existence.

Předpokladem úspěšného plnění takto obecně vytyčeného poslání je poznání potřeb občanů a jednotlivých diváckých skupin, proto bude Česká televize neustále hledat a posilovat zpětné vazby s veřejností. Snaha po sebeuplatnění či slávě musí být podřízena pokoře vůči rozmanitosti společnosti i televizního publika.

Státní orgán, který vykonává správu kmitočtového spektra podle zvláštního právního předpisu, 1a) vyhradí po předchozím souhlasu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání pro Českou televizi kmitočty umožňující provozování televizního vysílání v stanoveném rozsahu. [6]

Celoplošným televizním programem se pro účely tohoto zákona rozumí televizní program, jehož vysílání může přijímat alespoň 95 % obyvatel České republiky počítaných podle údajů vyplývajících z posledního sčítání lidu.

I.4.1 Rada České televize

Rada ČT projednává podněty a připomínky k činnosti České televize, které na její adresu docházejí. Jestliže však obsah došlých materiálů nespadá do působnosti a pravomoci Rady, postoupí jej po rozhodnutí o této skutečnosti zpravidla příslušným orgánům v rámci struktury ČT, v mnoha případech potom Radě ČR pro rozhlasové a televizní vysílání. Ze zákona je Rada ČT povinna řešit stížnosti na generálního ředitele České televize. [5]

Do působnosti Rady náleží jmenovat a odvolávat generálního ředitele a na jeho návrh ředitele televizních studií České televize, schvalovat rozpočet a závěrečný účet České televize a kontrolovat plnění rozpočtu České televize, schvalovat na návrh generálního ředitele Statut České televize, předkládat Poslanecké sněmovně ke schválení Kodex České televize, schvalovat návrhy generálního ředitele na zřizování nebo zrušení televizních studií, rozhodovat o stížnostech týkajících se generálního ředitele, dohlížet na plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu České televize, schvalovat dlouhodobé plány programového, technického a ekonomického rozvoje, zřizovat dozorčí komisi a určovat mzdu generálního ředitele.

Orgánem, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti České televize je Rada České televize (dále jen "Rada"). Rada má 15 členů. Členy Rady volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky (dále jen "Poslanecká sněmovna") tak, aby v ní byly zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy. [5]

Návrhy kandidátů na členy Rady předkládají Poslanecké sněmovně organizace a sdružení představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy. Návrhy lze předložit ve lhůtě 15 dnů ode dne zveřejnění výzvy předsedy Poslanecké sněmovny k předložení návrhů způsobem stanoveným usnesením Poslanecké sněmovny. [5]

Jednání Rady je veřejné. Veřejnost může být na základě usnesení Rady z celého jednání nebo z jeho části vyloučena, jsou-li projednávány skutečnosti chráněné podle zvláštních právních předpisů. Osobu, která narušuje veřejné jednání, může předsedající napomenout a za opakované narušování veřejného jednání vykázat z jednacích prostor.

I.4.2 Dozorčí komise

Dozorčí komise je poradním orgánem Rady ve věcech kontroly hospodaření České televize. Jejím úkolem je sledovat, zda jsou finanční zdroje a majetek České televize účelně a hospodárně využívány podle schváleného rozpočtu České televize v souladu s právními předpisy a s požadavky práva Evropských společenství. Dozorčí komise je povinna upozorňovat Radu na zjištěné nedostatky a předkládat jí návrhy na jejich odstranění.

Dozorčí komise má pět členů, kteří jsou voleni a odvoláváni Radou z občanů České republiky s odbornými předpoklady pro výkon funkce člena dozorčí komise. [5]

I.5 Programová skladba České televize

V roce 2002 prošla Česká televize nejrozsáhlejší organizační změnou od počátku svého založení v roce 1992. Podstatou změny bylo zrušení tzv. producerského systému a jeho nahrazení obdobou dřívějšího redakčního systému.

K 1. květnu došlo v ČT Praha ke zrušení tvůrčích skupin jako základních organizačních jednotek nesoucích dramaturgickou a producerskou odpovědnost za vyráběné a vysílané pořady a sdružených v zastřešujících producerských centrech přímo podřízených generálnímu řediteli. V novém systému byla odpovědnost za pořady a jejich výrobu přenesena na přesněji žánrově vymezená centra podléhající souběžně řediteli programu a řediteli výroby (Centrum převzatých pořadů pouze řediteli programu). V čele každého centra tak stanuli dva vedoucí pracovníci – šéfdramaturg a šéfproducer (v čele Centra převzatých pořadů pouze jeden – šéf akvizic). K obdobné změně organizační struktury došlo k 1. července 2002 i v televizních studiích Brno a Ostrava. [5]

I.5.1 Programová skladba České televize zajišťovaná z ČT Praha

Redakce zpravodajství

Redakce aktuální publicistiky

Redakce sportu ČT

Producerské centrum uměleckých pořadů, transformované na dílčí centra: Centrum dramatické tvorby, Centrum zábavné tvorby, Centrum divadelní a hudební tvorby, Centrum tvorby pro děti a mládež

Producerské centrum publicistiky a dokumentaristiky, transformované na Centrum publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání

Producerské centrum převzatých pořadů, od 1. května transformované na Centrum převzatých pořadů

Archiv a programové fondy

I.5.2 Programová skladba České televize zajišťovaná z ČT z TS Brno

Redakce zpravodajství

Producerské centrum, od 1. července 2002 transformované na Programové a výrobní centrum a dílčí centra: Centrum dramatické tvorby, Centrum zábavné tvorby, Centrum divadelní a hudební tvorby, Centrum publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání, Archiv a programové fondy

I.5.3 Programová nabídka České televize zajišťovaná z ČT z TS Ostrava

Redakce zpravodajství

Producerské centrum, transformované na dílčí centra: Centrum dramatické tvorby, Centrum hudby, zábavy a tvorby pro děti a mládež, Centrum publicistiky a dokumentu, Redakce sportu, Archiv a programové fondy

Celkovou koncepci a skladbu programu určovalo i v roce 2002 ředitelství programu v ČT Praha.

I.5.4 Hlavní zásady a skladba programu na ČT1 a ČT2

Hlavní zásady programové nabídky České televize v roce 2002 směřovaly především k posílení služby veřejnosti – a v tom ohledu ke splnění všech povinností vyplývajících z novelizovaného zákona o České televizi, dále k výraznějšímu odlišení charakteru programů ČT1 a ČT2 a v neposlední řadě k systematickému využívání původních dramatických děl vzniklých v produkci či koprodukcii ČT během prvního desetiletí její existence.

Naplnování těchto zásad se nejvýrazněji projevilo na podzim, kdy od 2. září 2002 vstoupilo v platnost nové programové schéma ČT1 a ČT2 s řadou podstatných úprav.

V první řadě se jednalo o změnu koncepce pořadů zpravodajství a aktuální publicistiky: byla zrušena tradiční zpravodajská relace „21“ na ČT2, kterou diváci mohli sledovat od 3. ledna 1994, a také večerní relace UDÁLOSTI PLUS, která se na programu ČT1 objevovala od 31. srpna 1998. Tyto relace nahradil nový pětadvacetiminutový pořad UDÁLOSTI, KOMENTÁŘE, vysílaný od pondělí do čtvrtka na ČT1. Novinkou, tematicky

doplňující dosavadní strukturu zpravodajských relací, se staly pětiminutové UDÁLOSTI V KULTUŘE navazující od pondělí do soboty na hlavní zpravodajskou relaci UDÁLOSTI. [5]

V rámci požadavku zákona na posílení regionálního vysílání zavedla ČT pětadvacetiminutový magazín TÝDEN V REGIONECH vysílaný od 7. září pravidelně v sobotu ve třech mutacích z ČT Praha, z TS Brno a z TS Ostrava. Zvýšením objemu regionálně vysílaného zpravodajství a publicistiky Česká televize požadovanou kvótu 25 minut denně překročila.

K výraznějšímu odlišení programové nabídky ČT1 a ČT2 přispěl přesun některých formátů, zejména autorských pořadů NA PLOVÁRNĚ a KRÁSNÝ ZTRÁTY, na ČT2, kde se ocitly v sousedství dalších pořadů pro specializované divácké skupiny. Profilaci ČT1 jako programu pro většinového diváka podpořilo od 3. září nasazování tzv. filmu na přání, kdy z nabídky původních více než sta českých filmů z produkce nebo koprodukce České televize vybírali svým hlasováním televizní diváci.

Při rekapitulaci hlavních zásad a programových změn ve vysílání České televize v roce 2002 nelze zapomenout na jednu změnu neplánovanou – na mimořádný zpravodajský servis v souvislosti se srpnovými povodněmi.

ČT se v srpnu 1997 poprvé přihlásila s mimořádnými zprávami, které zahrnovaly aktuální informace a živé vstupy z nejrůznějších míst republiky, v době kulminace povodní následoval nonstop čtyřiašedesátihodinový zpravodajský servis a mimořádné zpravodajství přinášela ČT až do neděle. Česká televize ovšem nefungovala pouze jako pohotovému zpravodajské a obrazové médium, nýbrž i jako operativní „dispečink“ k rychlé výměně informací, organizování pomoci a nabídek darů lidem postiženým povodněmi. V tom smyslu nepochybně naplnila službu veřejnosti nad rámec svých povinností, neboť se s plným nasazením, neokázale a samozřejmě stala jakýmsi zprostředkovatelem pospolitosti občanů v těžkých životních chvílích. Není tedy jisté náhodné, že se charitativní pomoc zprostředkovaná obrazovkou České televize ve prospěch konta „SOS Povodně“ těšila největší důvěře občanů a shromáždila nejvíce finančních prostředků. [5]

I.5.5 Rozšířené služby divákům

Hlavní činností České televize ze zákona je poskytování služby veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů na celém území ČR.

Česká televize však od samého vzniku v roce 1992 usilovala o zavádění a zkvalitňování dalších, doplňkových služeb divákům. Tak se součástí jejího vysílání již v lednu 1992 stal teletext, od července 1992 začala vysílat skryté titulky pro sluchově postižené a v říjnu 1996 nabídla uživatelům internetu první informace na své oficiální webové stránce. Kromě toho je signál obou programů od roku 1993 doplněn o duální, tj. dvoukanálový zvukový doprovod a VPS kód pro řízené nahrávání domácích VHS videomagnetofonů.

I.5.6 ČT1 – Teletext ČT, ČT2 – Teletext Expres

Česká televize poskytuje teletextové služby na obou programech. Na programu ČT1 vysílá široce koncipovaný Teletext ČT, který zahrnuje více než 1500 stránek, a to nejen zpravodajských informací, ale i celou řadu zájmových rubrik. Na programu ČT2 nabízí Teletext Expres. Jedná se o cca 300 stránek nejžádanějších informací, tj. zejména zprávy, sport, počasí a průběžně aktualizované programy ČT.

Aktualizace stránek probíhá denně, včetně sobot, nedělí a svátků, podle potřeb třeba i v nočních hodinách, a hlavně průběžně. V některých případech šíří data doslova v reálném čase jejich vzniku. Toto je jeden z hlavních faktorů, který se již několik let odráží v nepřetržitém nárůstu čtenářů. V dlouhodobém měření je Teletext ČT nejsledovanější ze všech českých teletextů.

Teletextové stránky ČT lze přijímat nejen prostřednictvím televizorů vybavených pro příjem teletextů, ale také na internetové adrese, ve formě SMS zpráv nebo mobilní technologií WAP.

I.5.7 Internet

Internet České televize na adrese funguje již osmým rokem. Za tu dobu se jeho stránky velmi rozrostly a obsahově i graficky několikrát proměnily. Každým rokem stoupala návštěvnost stránek a rozšiřovala se nabídka, včetně vysílání zpravodajství po internetu od dubna 2000.

V průběhu roku 2002 internetové oddělení ČT plně rozvinulo přípravu speciálních projektů, ať již k vrcholným sportovním šampionátům nebo k důležitým akcím a událostem či k významným programovým projektům.

První velkou zkouškou v tom směru bylo zajištění přísunu informací, výsledků a zajímavostí ze zimních olympijských her v Salt Lake City. Projekt připravený ve spolupráci s agenturou Neris zahrnoval i využití reklamních ploch pro tzv. crossmediální reklamu (prezentovanou souběžně ještě na obrazovce ČT a jejím teletextu). Stránky k olympiádě zaznamenaly vysokou návštěvnost 337 036 přístupů. Obdobné speciální stránky připravilo oddělení Internetu ČT také v dubnu a květnu k mistrovství světa v hokeji (návštěvnost stránek 119 803 přístupů), k následnému mistrovství světa v kopané (návštěvnost stránek 95 326 přístupů) a k červencovému mistrovství světa v atletice. [5]

Speciální služby v souvislosti s významnými událostmi nabízel Internet ČT v době konání parlamentních a senátních voleb. Kromě zveřejňování statistik a volebních výsledků vysílal on-line i všechna VOLEBNÍ STUDIA a dosud jsou tyto relace uloženy v internetovém archivu. Obdobné internetové zpravodajství – textové i on-line vysílání – probíhalo rovněž během listopadového pražského summitu NATO.

Speciální stránky zahrnující většinou i interaktivní soutěže na podporu vysílání pořadů se v roce 2002 týkaly zejména série filmů HVĚZDNÉ VÁLKY a cyklů BBC MODRÁ PLANETA a PUTOVÁNÍ S PRAVĚKÝMI ZVÍŘATY.

Interaktivita on-line média byla v roce 2002 využívána jako obvykle pro zábavu – soutěžení k Letní podívané s Českou televizí, hlasování k podzimnímu uvádění Filmu na přání, k chatování (v září 2002 přímo ve vysílání Noci s Andělem či jako virtuální tisková konference s novináři na téma Tři týdny nového zpravodajství ČT), ale uplatnila se rovněž v oblasti charitativní. Během katastrofálních srpnových záplav nabízely internetové stránky ČT nejen mimořádný nonstop servis v podobě zpravodajství a průběžného zveřejňování důležitých informací pro postižené a evakuované, ale také interaktivní databázi pro nabídky přímé pomoci. [5]

Interaktivita je také přesně ten prvek, který začal hrát ještě větší roli v novém pojetí a struktuře internetových stránek ČT, jež se začaly připravovat již na sklonku roku 2002 s plánovaným startem k 1. květnu 2003.

II Produkce audiovizuálních děl

II.1 Produkce, realizační štáb, realizace vzhledem k audiovizuálnímu dílu

Organizační a hospodářské zajištění realizace audiovizuálního díla (AVD). Před několika málo lety se tímto pojmem označovala díla zpracovávaná klasickou filmovou technologií nebo tzv. elektronickou (televizní) technologií. Díky moderním technickým a technologickým možnostem se dostupné technologie kombinují a realizují se i tzv. multimediální akce nebo programy.

Realizace je rozdělena do základních období – průzkum realizace, příprava, realizace a dokončení.

II.1.1 Přípravné období

Jedná se o organizačně administrativní zajištění projektu.

Pomocný režisér a asistent režie začínají jednat s účinkujícími na základě požadavku režiséra. Většinou je přesná představa hlavních představitelů. Na obsazení dalších rolí, epizodních úloh a komparzu se obvykle najímá castingová agentura. V zahraničí tyto agentury po dohodě s producentem a režisérem vyberou účinkující a uzavírají s nimi i smlouvy.

Přípravné práce - rozvaha o postupu výroby - jednotlivé etapy - obhlídky, technický scénář a jeho zpracování - rozbor předloženého vzoru, technické listy a složky - praktické vypracování, zásady zpracování natáčecího plánu a rozpočtu, herecké obsazení, návrhy dekorací a kostýmů, příprava výroby pro výpravné složky, příprava stavby ateliéru, příprava natáčení. Stručně o odlišnosti

II.1.2 Natáčecí plán

Je podkladem pro přípravu rozpočtu.

Základem pro vytvoření natáčecího plánu je technický scénář. Děj se odehrává na různých místech, v ateliéru, reálu, exteriéru a v různých úsecích dne. Naším úkolem je sestavit tabulky podle motivů (prostředí) a vyznačit v nich veškeré požadavky.

II.1.3 Realizace

Natáčecí období - charakteristika, průběh, týdenní plány, dispozice a denní zprávy.

Výrobní štáb - popis práce, povinnosti, doba nasazení členů štábu a technických pracovníků, odměňování a základní smluvní vztahy.

Před zahájením je důležité mít podrobně vypracovaný natáčecí plán rozpracovaný do jednotlivých dní. Bývá vypracován s určitým předstihem. Na menší změny jsou štáby připraveny a lze je bez jakýchkoli škod vyřešit. Doporučuje se, aby se minimálně s týdenním předstihem stávající plán realizace kontroloval a aktualizoval.

II.1.4 Dokončovací práce – postprodukce

Dokončovací období - období střihu, zadání triků a titulků, hudba, zvukové dokončení - postsynchrony, ruchy, mix. Laboratorní zpracování. Vyúčtování filmu a výsledná dokumentace.

II.2 Archiv a programové fondy

II.2.2 Archiv z pohledu zákona

Útvar Archiv a programové fondy České televize je zařazen podle archivního zákona (novely) ČNR ze dne 29. 4. 1992 mezi archivy zvláštního významu. Pro APF, resp. ČT je nejdůležitějším fondem archivní fond audiovizuálních záznamů vzniklých z činnosti Československé, respektive České televize od roku 1953 do současnosti. Odborné činnosti spojené s obhospodařováním těchto záznamů se řídí tímto zákonem a dalšími interními televizními předpisy. Další záznamy na jiných médiích jako fonozáznamy, písemné záznamy vztahující se k programu jsou podkladem pro vznik výsledných audiovizuálních děl. [7]

II.2.3 Vznik archivu

Archiv vznikl souběžně s výrobou a vysíláním České respektive Československé televize od roku 1953. Jako samostatný útvar byl Archiv založen 1. dubna 1956. Během své historie procházel archiv jednak mnoha organizačními přeměnami, skladbou svých oddělení a měnil i svoji pozici.

Po rozdělení Československa byly rozděleny i archivní fondy. Výjimkou byly zpravodajské relace, vyráběné ve federální Ústřední redakci - obě strany mají nárok na bezplatné poskytnutí těchto záznamů druhou stranou, pouze za úhradu technických nákladů na jejich přepis.

V počátcích evidence archivních záznamů (ať audiovizuálních či jiných), byla pravidla pro jejich evidenci a dokumentaci mnohonásobně jednodušší. Stačilo tehdy zaevidovat signaturu, název, stopáž a datum do přírůstkové knihy a napsat kartotéční lístek se signaturou filmu, názvem pořadu, stopáží a někdy režiséra.

Postupem doby se zvyšovaly nároky na dokumentaci, přibývaly povinné položky: účinkující, anotace, obsah atd., zvyšoval se počet a druhy archivních katalogů (názvový, předmětový, tématický). V roce 1987 začala ČST používat počítačový program pro archivaci, tzv. ISIS, do něhož byly postupně vkládány informace o již archivovaných záznamech a zároveň nová televizní výroba.

Archivace ve zpravodajství využívala počítačový program FOX-PRO, který procházel lety modernizací a slouží potřebám především ŘZ dodnes, některé jeho funkce a možnosti vyhovují provozu ŘZ daleko lépe (především rychlost, přehlednost a plošné vkládání dat i přehled o záznamu), než systém ORACLE, PROVYS, který byl v ČT zaveden na podzim 1997. Program PROVYS umožňuje dokumentovat audiovizuální záznam podle zhruba 130ti položek: technické, programové, archivní údaje jsou během výroby pořadu postupně vkládány do databáze a naskýtají se tak daleko širší možnosti pro jeho zpětné vyhledání podle mnoha různých hledisek. [5]

II.2.4 Archivované vysílání České televize

V prvních letech vysílala ČST převážně živě, bez předchozího nebo následného záznamu (telerecording TRC). Proto je uchováno pouze zhruba 5-10% z toho, co šlo v 50tých letech do éteru. Postupně se ale archiv plnil více, nejdříve filmy (především 16 a 35mm, od roku 1967 začal být používán TMZ, který postupem doby měnil v souvislosti s technologickým vývojem formát (2'- quadruplexy tzv. dvoupalce, 1'-jednopalce, kazety U-matic, analogové a digitální bety). [5]

V současnosti uchovává archiv cca 95 procent všeho, co ČT odvysílá. Hrubým odhadem lze říci, že v archivu je uloženo cca 60% všeho, co za více než padesát let své existence ČT a ČST vysílala. Představuje to přibližně 210 tisíc hodin audiovizuálního záznamu.

Kromě audiovizuálních záznamů jsou v archivu uloženy i zvukové a písemné záznamy (hudba, ruchy, scénáře, výrobní složky pořadů, administrativní korespondence televize, sbírka fotografií, partitur, scénických návrhů a loutek).

Objem archivovaných záznamů a jejich výběr procházel v historii také svým vývojem. Na skartačních pravidlech se podílelo několik faktorů, od objektivních - nezařazení záznamů bez trvalé archivní hodnoty do archivního fondu, nevyhovující technický stav záznamu, finanční důvody (cena záznamového média a možnost jeho znovupoužití, nedostatek prostoru v depozitářích) až po faktory stranického hodnocení významu archiválie z politického hlediska.

Dnes je u odvysílaných pořadů uplatňováno pouze hledisko trvalé archivní hodnoty. Za poslední léta jsou uchovávány všechny odvysílané pořady s trvalou archivní hodnotou, navíc u zpravodajských relací uchovává archiv i cca 10% hrubého, natočeného záznamu.

Skartační pravidla platná v ČT jsou následující: veškerý pomocný záznam je možno smazat měsíc po schválení vysílacího čistopisu.

Tvůrci mají za úkol navrhnout a zdokumentovat k archivaci pomocné záznamy, které mají archivní nebo programovou hodnotu.

II.2.4.1 Zásady posuzování archivní hodnoty

Zásady posuzování archivní hodnoty jsou posuzovány z hlediska Skartačního řádu audiovizuálních záznamů ČT.

Jako archiválie je třeba hodnotit původní televizní tvorbu hranou i dokumentární, oceněnou mezinárodně nebo v České republice, s mimořádným diváckým úspěchem.

Autorsky, realizačně nebo interpretačně významnou tvorbu.

Dokumentární záběry významných osobností české i světové společnosti.

Ukázky z kompletně neuchovaných periodik, jedná se zejména o první, jubilejní a poslední díly.

Díla jakýmkoli způsobem unikátní.

Programové záznamy s historickou, kulturní, společenskou, populárně-vědeckou nebo specifickou hodnotou zejména k ČT.

Programové záznamy s předpokladem budoucího komerčního nebo programového využití.

Programové záznamy unikátní svojí dokumentární hodnotou např. mizející příroda, společenské vrstvy, lidské aktivity, řemesla, urbanismus.

Programové záznamy ilustrující žánr televizní tvorby, etapu vývoje vysílání, význačná data či období.

Programové záznamy dokumentující účast České republiky na mezinárodním fóru různých oborů např. kultura, politika, sport, věda.

II.2.4.2 Umístění archivovaných záznamů

Archivní záznamy jsou soustředěny na Kavčích horách v odpovídajících klimatických podmínkách, filmotéka a videotéka má moderní depozitáře, které konkurují vyspělým zahraničním televizním archivům.

ADZ (archiv zpravodajských relací) zatím stále bojuje s nedostatkem prostoru jak depozitního tak projekčního a mnohdy s nedostatkem personálním. [5]

Zejména během výroby a vysílání mimořádných relací vztahujících se k důležitým nebo krizovým českým nebo světovým událostem (povodně, 11. září 2001, válka, summity, volby, sportovní mistrovství, OH atd.). Úroveň zdokumentování fondů je třeba neustále vylepšovat, protože i obecná pravidla dokumentace a požadavky ochranných svazů i uživatelů jsou podstatně vyšší, než tomu tak bylo v minulosti. I tak je ale možno říci, že ve srovnání s okolním světem se nemá ani po této stránce Archiv ČT za co stydět.

II.2.4.3 Proces archivace

Všechny archiválie procházejí procesem zpracování, přebírání a evidence, dokumentace, kategorizace, výběr, skartace, technické restaurace pokud je třeba nebo přepisy na modernější médium.

Pro využití konkrétních archiválií jak pro novou výrobu ČT tak pro vysílání repríz je zapotřebí zajišťovat tyto činnosti: vyhledávání záznamů, tvorba rešerší, doplňování informací do databáze z různých pramenů, zapůjčování záznamů, technická a mechanická kontrola, zajišťování kontrolních projekcí (KOPRy), výroba skrytých titulků a znakové řeči, dodávání TMZ a filmů k prvovýrobě, postprodukci i vysílání. Kromě toho jsou archivní záznamy využívány i ke komerčním účelům pro prodej jiným televizním subjektům v ČR i zahraničí, ke studijním, badatelským a žurnalistickým účelům. [5]

II.2.4.4 Využití archivu

Základním využitím archivních fondů je z pohledu ČT výroba vlastních pořadů a vysílání archivních pořadů. Archivní dramaturgové nasazují do pravidelných vysílacích oken schématu 32 oken týdně. S doplňky, stálými rezervami a rezervami za přímé přenosy, náhlými změnami, prázdninovým schématem a s exponovanými obdobími (Velikonoce, Vánoce) dosáhl však průměr roku 2003 - 74 pořadů týdně. Za rok 2003 bylo nasazeno k vysílání cca 4200 pořadů, z nichž bylo skutečně odvysíláno celkem 3870 pořadů v celkové

stopáži skoro 2005 hodin, což činí asi 11,4% celkové vysílací plochy ČT (tyto údaje nezahrnují reprízy Brna a Ostravy). [5]

II.3 Organizační struktura Archivu a programové tvorby České televize [5]

II.3.1 Videotéka

Uloženo cca 170 000 telemagnetických záznamů(TMZ)tj. cca 160 000 hod.

Pohyb 240 tisíc TMZ/ročně - evidence, manipulace, skartace, čistění TMZ, fasování čistých TMZ.

Přírůstek zhruba čtyři tisíce hodin ročně .

Zajišťuje během každodenního (i soboty a neděle) 12ti hodinového pracovního cyklu zejména výrobu a vysílání programu.

II.3.2 Archiv a dokumentace zpravodajství - ADZ

35 000 kazet - cca 40 000 hod.

Pohyb 240 tisíc kazet ročně - informace, rešerše, manipulace, skartace, fasování.

Přírůstek cca 3550 hod/ročně - dokumentace hrubého materiálu a odvysílané produkce, vkládání do databáze.

Zajišťuje během každodenního (soboty, neděle, svátky) 19ti hodinového pracovního cyklu výrobu a archivaci odvysílané i hrubé produkce redakce zpravodajství, projekce a rešerše zejména pro redaktory redakce zpravodajství, dramaturgy televizního studia a komerci ČT. V případě mimořádných událostí zajišťuje nepřetržitou službu.

II.3.3 Fonotéka

55 000 pásků - cca28 000 hod

1 500 CD

9 000 gramodesek

Pohyb 20 tisíc ročně - evidence, manipulace, dokumentace, skartace, rešerše, informace.

Přírůstek 380 hodin ročně.

Spolupracuje během každodenního (pondělí - pátek) 12ti hodinového pracovního cyklu se zvukovou výrobou, vytváří rešerše a výpůjčky pro hudební režiséry, zavádí se audioserver, který po síti na KH a OZ umožňuje přístup režisérům ozvučení on-line.

II.3.4 Filmotéka

83 000 titulů cca 24 000 hod.

Pohyb krabic pět tisíc ročně

Přírůstek cca pět set hodin ročně - evidence, manipulace, výpůjčky, projekce, mechanická kontrola, čištění, skartace, dokumentace.

Dodává filmy pro výrobu televizních pořadů, komerci, projekci dramaturgů APF a PC a ke komerčním účelům, sanace fondu

II.3.5 Informatika

Komplexně zdokumentováno přibližně 80 tisíc pořadů - dokumentace, vkládání do databáze, nasazování do vysílání podle dramaturgie repríz, informace, rešerše.

Částečně zdokumentováno cca 90 tisíc pořadů.

Zdokumentováno podle základních položek cca 30 tisíc pořadů.

Spolupracuje zejména s dramaturgy, režiséry a autory PC redaktory ŘZ, dokumentuje archivní záznamy, vytváří rešerše, vybavuje agendu proplácení provozovacích a autorských honorářů, zajišťuje výrobu ST a ZŘ u repríz, objednává KOPRY.

II.3.6 Dramaturgie repríz

Ročně nasazeno cca 4200 pořadů do vysílání-odvysíláno (v roce 2003) 3870 hodin.

Plní archivní okna ve VS, vybírá rezervy do vysílání a pořady pro náhlé změny, spolupracuje s tvůrci televizních pořadů, doplňuje chybějící informace o pořadech u dramatických, zábavných, hudebních, dětských, dokumentárních a publicistických pořadů.

II.3.7 Spisový archiv

1200 běžných metrů, tj. asi 90 000 položek

Pohyb 500 položek ročně.

Přírůstky dvě stě ročně - inventarizace, evidence, vkládání do databáze, informace, rešerše, manipulace, skartace.

Dohledává a zprostředkuje informace, půjčuje archivní fotografie a kopíruje písemné doklady pro televizní tvůrce a další interní uživatele.

II.3.8 Studijní knihovna

24 000 knih

Pohyb 14 tisíc ročně

Přírůstek osm set ročně bibliografický popis, vkládání do databáze, manipulace, výpůjční, evidence.

Zapůjčuje knihy a periodika televizním pracovníkům, objednává pro celou ČT periodika i jednorázové publikace, zajišťuje chod čítárny.

II.3.9 APF Brno a APF Ostrava

APF Brno i Ostrava má vnitřní strukturu téměř shodnou: videotéka, filmotéka, fonotéka, spisový archiv (spisovna). Objemy fondů jsou započteny do celkové sumy u jednotlivých oddělení APF.

Praha, filmy jsou ostatně téměř ze 2/3 již uloženy v Praze. V Brně nemá knihovna, pouze objednávají a platí periodika pro studio, v Ostravě mají na starosti i knihovnu. [5]

V APF se v posledních 5ti letech zvýšil objem práce cca o 50 - 200% (jak v kterém útvaru) - reprízy, rešerše pro výrobu i komerci a studijní účely, používání archivních materiálů pro novou výrobu televizních pořadů, dokumentace nových zpravodajských relací, přepis starých záznamových nosičů na moderní digitální médium, výroba ST a ZŘ, zpracování podkladů pro DILIA a Intergram za reprízy atd. [5]

V budoucnu by měl Archiv ČT postupně procházet modernizací, přechodem na digitalizaci a uplatnění metadat na videoseveru. Digitalizace povýší o generaci práci s archivním materiálem, ČT se jí nevyhne, ale za cenu vyšších počátečních nákladů přinese digitalizace ve svém důsledku kvalitnější programy na obrazovku a nižší režijní náklady při výrobě a pregnantnější přístup k využití fondu z hlediska autorského práva. [5]

II.4 Televizní studio Brno

II.4.1 Historie

Televizní studio Brno zahájilo vysílání 6. června 1961 ze studia TYPOS, vzniklo jako čtvrté studio tehdejší Československé televize. Sedmikrásky nad Brně byl historicky první pořadem, měl zábavný charakter, režii obstaral pan Macků. [5]

V počátcích svého vysílání distribuovalo TS Brno především zpravodajství, zábavné pořady, zajišťovalo přenosy sportovní a z brněnského výstaviště. V roce 1962 vznikly redakce, které připravovaly dětské, hudební a zábavné pořady, literární a dramatickou tvorbu, sport a zpravodajství.

Mezi pořady s televizními osobnostmi téměř třech generací pracovníků ČT, které navždy zůstanou zachyceny, jsou Gustav Brom a jeho orchestr, sourozenci Ulrychovi, Synkopy 61, Progress, Bolek Polívka, Arnošt Goldflam, Halina Pawlowská, Miroslav Donutil, Antonín Přidal, Milan Uhde, Petr Horký, Eva Brettschneiderová, Marek Vašut, Tomáš Töpfer a nesčetné množství cimbálových a dechových těles. [5]

Za dobu existence studia vznikla řada vynikajících pořadů, které získaly řadu ocenění nejen u nás, ale i v zahraničí.

II.4.2 Nejvýznamnější projekty

Úspěšnými projekty posledních let jsou Detektiv Martin Tomsa (v hlavní roli Marek Vašut), cyklus Hříšní lidé města brněnského (scénář a režie Jiří Sequens, v hlavních rolích Ladislav Lakomý, Saša Rašilov ml., Erik Pardus a Jan Gydar) a nejúspěšnější seriál Četnické humoresky (režie Antonín Moskaly), soutěž AZ-kvíz, dětská soutěž Hip-hap-hop, magazín pro mládež Oáza (později Studio Oáza), Manéž Bolka Polívky (vysílá se od roku 1987), Bolkoviny, bakaláři, Banánové rybičky (třikrát získaly cenu TýTý za nejlepší pořad), hudební koncerty K čemu se přiznávám (o Leoši Janáčkovi), Poslední concertino, Slunovrat, Fašanky (v rámci Evropské hudební kořeny), Iva Bittová – Divoká slečinka, koncerty Magdaleny Kožené a hudební přenosy nebo záznamy z různých festivalů např. Moravský podzim, velikonoční festival duchovní hudby. Za zmínku také stojí diskusní pořady Antonína Přidala, jako Klub Netopýr a Z očí do očí, dokumenty Stínový vojáci, Dukla – krev a mýtus, Via Imperialis, Deník Otty Wolfa, Joža Uprka – barvy a písně,

Takoví nám vládli, Jeden rok, Jáhnové – služba pro třetí tisíciletí, Kruhy na sněhu, Lidé, kteří otevřeli svá srdce, cyklus Poutní místa, Křesťanský magazín, Náš venkov, vánoční pořady Dagmar Patrasové s dětmi z brněnského dětského domova Dagmar, Zlatý oříšek atd.

V současné době v Centru dramatické tvorby vzniká třetí řada úspěšného televizního seriálu Četnické humoresky pod režijním vedením Antonína Moskalyka. Natáčení potrvá až do konce července 2006. Nové díly budou mít premiéru na televizní obrazovce v první polovině roku 2007, nejdříve však budou odvysílány reprízy předchozích dílů.

II.4.2.1 Celovečerní filmy

Lotrando a Zubejda (režie Karel Smyczek), Dvojrole (režie Jaromír Jiren, v hlavních rolích Tereza Brodská, která získala Českého lva za hlavní roli), Podzimní návrat, Rok ďábla (režisér Petr Zelenka, oceněno Křišťálovým globem na festivalu v Karlových Varech a šesti Českými lvy), O dvě slabiky pozadu (režie katarína Šujanová), Krev zmizelého (scénář Vladimír Körner, režie Milan Cieslar).

II.4.2.2 Oceněné pořady v roce 2004

Média na pomoc památkám – Karlovi Fuksovi udělena cena v kategorii televize za uvedený pořad.

Mezinárodní festival Zlatá Praha 2004 – cena Hormony Foundation Marii Kučerové za propagaci Leoše Janáčka ve světě.

Křišťálové srdce Poděbrady – zvláštní uznání pořadu Hlad jako volba z cyklu Rodinné křížovatky.

Mezinárodní folklórní festival Strážnice – cena Foskar za nejlepší televizní pořad o folklóru Folklorice.

Dětský filmový festival Oty Hofmana – čestné uznání televiznímu filmu Štáva.

Televizní ceny Elsa – soška elsy v kategorii moderátor / moderátorka a v kategorii zábavný pořad udělena Boleslavovi Polívkovi za uvádění Manéže Bolka Polívky.

Vinna TV Adward 2004 – Nominated for Best Film – in the Category Performance relay – Jenůvka.

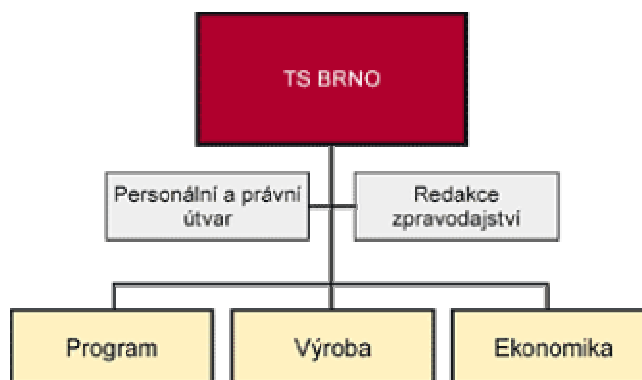
6. ročník Mezinárodního filmového festivalu Bratislava – Zlatý bažant jako cena diváka byla udělena koprodukčnímu filmu O dvě slabiky pozadu.

II.4.3 Organizace TS Brno

V současné době TS Brno zaměstnává více než dvě stě lidí.

TS Brno je rozděleno do pěti center: centrum dramatické tvorby, centrum hudební a divadelní tvorby, centrum zábavních pořadů, centrum publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání, centrum náboženské tvorby. Dále je zde zastoupena redakce zpravodajství, kde je v současné době šéfredaktorem Roman Ondrůj a redakce sportu, šéfredaktorem je Petr Sopoušek.

Organizační schéma

II.5 Archiv a programové fondy televizního studia brno

Archivní programový fond ČT patří, podle archivního zákona ČR, mezi archivy zvláštního významu. Pro archivní fondy musí být soustavně vytvářeny optimální úložné, klimatické, technologické a personální podmínky. [7]

Archiv ČT je vnitřně bohatě členěným útvarem. Týká se to i APF TS Brno. Od roku 1995 stejná struktura jako APF Praha: videotéka, spisový archiv, fonotéka, filmotéka, informatika, dramaturgie archivu.

I když je počet základních činností stejný, rozdíl je ve zpracovávaném množství, přece má každý archiv svá specifika, která vycházejí jmenovitě z postavení archivu ve struktuře televizního studia. A to nejen v současnosti, ale i v minulosti.

Požadavky na služby archivu stále rostou. Objem práce se zdvojnásobil, ve filmotéce pak vzrostl o více jak 90%, přibýly nové pracovní povinnosti. Na jednotlivé archivní profese jsou kladeny výrazně odlišné požadavky i odborné nároky.

II.5.1 Pracovní činnosti v archivu a programové tvorbě televizního studia Brno

Pozice je možné rozdělit podle zaměření na archivní, dramaturgii archivu a ekonomicko-produkční. Na jednotlivé profese jsou kladeny odlišné požadavky i odborné nároky. Navzájem se doplňují a úzce spolupracují.

II.5.1.1 Archivní

a/ provoz - přijímání, evidence, zpracování a půjčování všech typů nosičů a spisového materiálu, příprava na odbavování pendlu na vysílání

b/ správa archivního fondu - zajišťování optimálních úložných prostor, přepis archivních pořadů na nové formáty (dokončen v červnu roku 2004), mechanické čištění filmů, přeslepkování, přebalení do nových obalů

c/ skartace

d/ identifikace a popis pořadů ve správě archivu, vkládání údajů do databáze

e/ poskytování informací

II.5.1.2 Ekonomicko-produkční

Tyto činnosti vykonává vedoucí APF TSB

a/ plánování a evidence vlastního rozpočtu

b/ kapacitní plánování - požadavky na pracoviště TMZ, přepisy pořadů na nové záznamové formáty, projekce

c/ otevírání tzv. druhé výroby u již ukončených archivních pořadů nasazených do vysílání

d/ zajištění výroby skrytých titulků a archivním reprízám

e/ spolupráce s ochrannými organizacemi DILIA, OSA, INTERRGRAM – licenční a autorské smlouvy k užití díla

II.5.1.3 Dramaturgie archivu

a/ na základě projekcí obsahová analýza a dramaturgický popis pořadů

b/ vyhledávání zajímavých titulů dle žánrů k reprízování

c/ spolupráce s ostatními útvary TS, dramaturgií APF ČT Praha na dramaturgii repríz

d/ podíl na tzv. vysílacích archivních oknech s ostatními celky České televize, např. cykly: Ze zlatého fondu, Pro pamětníky, TV drama, sobotní večery na ČT 2. Vysílací plán je naplánován na celý rok.

e/ dramaturgie archivních vysílacích cyklů např. Ze zlatého fondu, TV drama, Pro pamětníky, obnovené premiéry, pohádky a archivní doplňky k významným událostem, výročí.

Dramaturg archivu

Zabývá se projekcí archivovaných pořadů, sleduje, dohledává údaje a z dostupných materiálů (výrobní složky, scénáře) sestavuje popis pořadu, který je následně zanesen informatiky do databáze archivu.

Připravuje podklady pro dva komponované večery, reprízy dokumentů a spolupracuje s ostatními dramaturgy.

Popis se skládá z výrobní složky pořadu, scénáře a jakýchkoli dostupný doplňujících materiálů.

Dramaturgický popis

Povinné dramaturgické položky o pořadu: anotace, klíčová slova, noticka, obsah

Podíl subjektů: účinkující, tvůrci, kostýmní výtvarník, architekt, hudební skladatel a režisér, scénograf, vedoucí výroby apod.

Obrazové záběry – informace potřebná především u dokumentární tvorby např. v daném snímku se vyskytují záběry brněnského vlakového nádraží atd.

II.5.2 Činnost jednotlivých útvarů Archivu a programové tvorby Televizního studia Brno

Jednotlivá pracoviště APF TSB se nachází v několika prostorách: v budově na Běhounské, v Typose, v Židenicích.

II.5.2.1 Videotéka

Umístěna v budově na Běhounské ulici, mimo kancelářské prostory má dva klimatizované depozity.

Videotéka je určena pro zaměstnance, externí spolupracovníky, režiséry, scénáristy, producenty.

a/ příjem, evidence a osignování kazet (čárovým kódem)

b/ výpůjční služba nosičů - na základě Objednávky k výrobě pořadu jsou vydány čisté nosiče na natáčení. Veškeré údaje jsou zaneseny do databáze. Objednávka výroby pak provází nosiče od počátku výroby pořadu až po jeho dokončení a schválení do vysílání. Poté zůstává archivována ve videotéce.

c/ přebírání a zpracování vysílacích čistopisů a originálních nosičů

d/ odbavení pořadů do vysílání - tzv.pendl do Prahy na Kavčí Hory

e/ poskytování informací o nosičích k pořadům (interním žadatelům v rámci ČT)

f/ sledování dokončovacích prací u pořadu dle týdenního plánu, kooperace s požadavky koordinace vysílání (tištěná podoba) např. které pořady a které nosiče mají být odeslány do Prahy na Kavčí Hory, neboť budou vysílány

g/ spolupráce s koordinací vysílání - na základě požadavků odbavuje věci na vysílání

h/ příprava nosičů k mazání a skartaci; výchozí materiály mohou být skartovány 30. den po úspěšné schvalovací projekci, případně po odvysílání pořadu. Skartačním řízením se rozumí veškerá činnost, jejímž účelem je na jedné straně vyřazení programových záznamů bez programové a archivní hodnoty a na straně druhé výběr programových záznamů s trvalou archivní, uměleckou, programovou či komerční hodnotou.

Videotéka archivuje přes 12.000 titulů pořadů. Roční pohyb nosičů je asi 30 tisíc (manipulace při nákupu, evidenci, výpůjčkách, vysílání, skartace, mazání).

II.5.2.2 Fonotéka

Zvukové záznamy od roku 1961 jsou od 90. let archivovány na CD nosičích. Informace o záznamech ve fonotéce jsou poskytovány zaměstnancům, hudebním režisérům atd.

Umístěna v Typose, v depozitech je archivováno přes sedm tisíc hudebních pásků a jeden tisíc CD.

Základní archivní činnosti je evidence, osignování, vložení do databáze, výpůjční služba.

Na základě projekce popis hudebních pořadů, dohledání informací, vložení do databáze.

Poskytování informací interním uživatelům. Jedná se především o informace o jednotlivých interpretech, textech, vydavatelství.

II.5.2.3 Spisový archiv

Základní archivní činnosti je evidence, osignování, vložení do databáze, výpůjční služba a správa veškerého spisového materiálu: před natáčením – námět a scénář, výrobní složky pořadu – údaje od produkce (licenční smlouvy, autorská práva, průběh natáčení), scénáře a bodové scénáře redakce zpravodajství.

II.5.2.4 Rerdakce zpravodajství Televizního studia Brno

Rerdakce zpravodajství Televizního studia Brno dokumentuje svoji produkci od roku 1994. Veškeré materiály do roku 1993 včetně jsou ve správě archivu. Na filmech (asi 10000 šotů) i ostatních archivních nosičích. Zpracování a zdokumentování bude následovat po filmech.

II.5.2.5 Filmotéka

V červenci 2000 bylo vedením TSB rozhodnuto o přestěhování filmového fondu do prostor APF ČT Praha. Filmy byly seskládány do náhradních prostor ve skladu v Židenicích.

Dříve se vše točilo na filmový materiál. Nyní na video. Pokud ovšem je použit filmový materiál většinou se jedná o natáčení v Praze. V Brně se archivuje pouze na vysílací formát, kterým je digitální beta popř. se uchovává kopie i na VHS.

Pracoviště filmotéky v prostorách v Typose.

Činnosti před převozem a uskladněním:

a/ mechanické očištění filmů, stažení slepek, jejich vyčištění a předělání

b/ přelepení a popsání počátečního a koncového blanku

c/ změření metráže, kontrola údajů na štítku a v protokolu

d/ kompletace jednotlivé signatury

e/ příprava na projekci

f/ přebalení do nových plastových obalů, jejich popis

g/ příprava na přepis na digitální formát.

V současné době je polovina filmů fyzicky uložena v klimatizovaných depozitech na Kavčích horách.

II.5.2.6 Informatika

Kvalifikovaný popis archivní pořadů se datuje rokem 1995.

Doplňování informací archivních pořadů vychází z dramaturgického popisu, který dodává dramaturg archivu. Dohledávání potřebných údajů a vkládání do databáze.

Poskytování informací o archivních pořadech. Většinou se jedná o dotazy směřované dramaturgy, vyplývá z toho ulehčení práce. Především jsou to informace o režisérech – kolik který natočil filmů a jakých, dokumentů, kolik který herec natočil rolí apod. Velmi potřebné při náhlých úmrtích, významných událostech, dokumentárních cyklech např. o historii cirkusu.

Informatikové vkládají do systému krátké rešerše, které dramaturg napíše, jedná se o tzv. dramaturgický položky.

II.5.3 Jednotlivé útvary archivu televizního studia Brno

II.5.3.1 Videotéka

Přepis a skartace dvoupalcových nosičů byl dokončen v červnu 2004. V současné době zbývá již jen 50 jednopalcových nosičů, materiály se přepisují na formát D3, poté jsou skartovány.

Do dnešní doby bylo takto televizním studiem Brno archivováno téměř dvanáct tisíc titulů, z toho za minulý rok přírůstek čítal dva a půl tisíce nosičů. Jedná se o pohyb téměř 30 tisíc nosičů. Pohybem je myšlen nákup nových nosičů, evidence, manipulace, vysílání, skartace a mazání.

Na starosti má archiv a výrobu pořadů. Na základě objednávky k výrobě pořadu vydává pracovnice videotéky čisté nosiče určené pro natáčení, následně je zanáší do databáze. Objednávka výroby doprovází nosiče od počátku výroby až po schvalovací projekci. Poté zůstává uložena ve videotéce APF.

II.5.3.2 Fonotéka

Uloženo je přes sedm tisíc pásků, na kterých je nahráno 18 tisíc skladeb, čtyři sta čtyřicet CD nosičů a další tři knihovny, ve kterých se nachází kolem šesti set CD.

Základní činností fonotéky je výpomoc při nepřítomnosti hudebního režiséra. Samozřejmostí je identifikace, popis a archivování hudebních pořadů.

II.5.3.3 Spisový archiv

Do současnosti bylo uloženo přes 16 tisíc výrobních složek. Přírůstek za minulý rok činil téměř tři tisíce položek. Archivováno je skoro 18 tisíc scénářů, jedenáct tisíc námětů a 23 tisíc fotografií. Mimo přírůstky se ročně pohybuje pět set položek.

V depozitech na Běhounské ulici a v Židenicích je uloženo:

16.126 výrobních složek (přírůstek 2002 - 2004 činil 2911 položek)

17.728 scénářů, 10 750 námětů, 22 500 fotografií

Roční pohyb činí 500 - 550 položek (mimo přírůstky).

II.5.3.4 Filmotéka

Vedení televizního studia Brno v červenci roku 2000 rozhodlo o přestěhování filmového fondu do prostor Archivu a programových fondů České televize Praha. Filmy byly přemístěny do náhradních prostor. Za první dva roky bylo převezeno a uskladněno:

553 krabic dabingu (dvě signatury)

658 krabic barevných filmů „35“

2.054 krabic černobílých filmů „35“

123 signatur filmů 16-B-ZD

Ve skladě v Židenicích ještě zbývá:

406 signatur B-C-I

270 signatur B-C-ZD

2.500 signatur B-I, nejstarší archivy od roku 1961, které jsou velmi náročné na ošetření

10.000 filmových šotů

Ve filmotéce se pohybuje zhruba tisíc krabic ročně. Stávající část signatury B-ZD je připravena na očištění ve společnosti Yetim a následné uložení. Pracuje se na dalších signaturách, činnost je však ovlivněna požadavky výroby. V roce 2003 – 2004 archiv spolupracoval na cyklu Osudové okamžiky, přispíval materiály pro magazíny a redakci zpravodajství. Náročnými projekty, na kterých se podílel, byly dokumenty Cirkusy, Český exil apod.

Asistentka střihu

Náplní její činnosti je vyhledávání filmů v depozitu, následná kompletace, která představuje udělání kopie, pozitivu, negativu, záznamu zvuku.

Přebalení do nových plastových krabic, popis sáčků, štítků a samotných krabic.

Stažení cívek.

Kontrola slepek, jejich vyčištění a předělání.

Přelepení a popsání počátečního a koncového blanku.

Změření metráže, kontrola údajů se štítkem a zápisem v protokolu.

Nachystání k projekci, následná projekce dramaturgem archivu a sdělení, zda se dá daný snímek, pořad použít k reprízování.

Podle možností oprava zjištěných nedostatků (synchrony, střich).

Příprava na přepis do digitální podoby a odvoz do Židenic nebo do Prahy. Od roku 200 se zpracované, ošetřené a zkompletované pořady na filmovém materiálu odesílají do Prahy na Kavčí hory do specializovaných klimatizovaných depositů. V současnosti je již jedna polovina filmů v Praze. Informace o nich jsou zaznamenány v TS Brno, ale fyzicky jsou na Kavčích Horách.

II.5.3.5 Dramaturgie repríz

Díky archivaci a tedy na základě projekcí dochází k vyhledávání vhodných titulů různých žánrů vhodných k reprízování. Nasazení archivních repríz do oken: Zlatý fond, Pro pamětníky, TV drama, sobotní večery na ČT2, pohádky a doplňky k výročí.

II.6 Český rozhlas

II.6.1 Archivní a programové fondy

Zařízení ČRo sloužící k soustředování, ukládání a zpracování veškerého archivního materiálu vzešlého z činnosti Českého rozhlasu a jeho předchůdců. Jeho posláním je napomáhat programové tvorbě, hospodářským, kulturním a úředním potřebám a historickému bádání. Archiv Českého rozhlasu vznikl na základě vládního nařízení č. 153/56 a jako archiv zvláštního významu je budován podle _24 zákona ČNR č. 97/74 Sb. o archivnictví. Mezi archivy zvláštního významu byl zařazen především z důvodu péče o specifické historické prameny - zvukové dokumenty. [3]

II.6.1.1 Služby poskytované APF

Odbor APF pracuje jako kterýkoli jiný archiv či knihovna, specifikum jeho práce spočívá zejména v tom, že poskytuje služby převážně zaměstnancům ČRo. Avšak nejen jim - některé ze služeb mohou využívat také externisté a to: poskytnutí informací o veškerých dokumentech uložených ve fondech zpracování odborných rešerší, zprostředkování určitých typů výpůjček z fondů. [8]

Jednotlivá oddělení APF

Archiv

Dokumentace

Fond hudebnin

Fonotéka

Gramoarchiv

Hlavní katalog

Knihovna

II.6.2.2 Archiv

Soustřeďuje, ukládá a odborně archivně zpracovává veškerý materiál vzniklý z činnosti ČRo a jeho předchůdců na území ČR, popř. archivního materiálu získaného jiným způsobem do správy ČRo (dědictví, koupě, odkaz, delimitace apod.). Ze zákona dokumentuje nejen historii rozhlasu ve všech oblastech jeho činnosti, ale zároveň prostřednictvím dochovaných autentických zvukových a písemných záznamů dokládá i kulturní a politický vývoj země.

Posláním archivu je nejen shromažďování a ukládání dokumentů vlastní provenience, ale také jejich zpracovávání, spočívající v evidenci, třídění, pořádání, katalogizaci, zpřístupňování a ošetřování všech archivních fondů.

II.6.2.3 Dokumentace

Dokumentace je odborným účelovým pracovištěm ČRo, jehož hlavním posláním je poskytování informací z dostupných zdrojů pro programové potřeby redakcí ČRo v souladu s posláním veřejnoprávního média tj. podávání objektivních, ověřených, všestranných a vyvážených informací ze života společnosti.

Plní funkci informačního centra dokumentografických a faktografických informací ČRo. Soustavně zajišťuje primární zdroje informací, dále doplňování, odborné zpracování a aktualizaci interních informačních fondů. Zajišťuje interní a externí informační služby ve stanoveném rozsahu. Systematicky vytváří podmínky pro racionalizaci informačních činností a využívání informačních technologií.

Oddělení tvoří pracoviště domácí a zahraniční dokumentace, archiv osobností, studovna a čítárna.

Domácí dokumentace zpracovává detailně veškerou problematiku České republiky, denně aktualizuje interní databáze textů článků z tisku a výstřižkový fond v oblastech: obecná a zeměpisná data, vnitřní a zahraniční politika, ekonomika, průmysl, obchod, zemědělství, doprava, finance, kultura, školství, věda, sport, problematika Prahy, měst a regionů, rozhlas.

Zahraniční dokumentace zpracovává problematiku všech zemí světa i geografických celků, sledovaných skupin zemí, světových problémů a mezinárodních organizací. Půjčuje zahraniční tisk k prezenčnímu studiu.

Dokumentace osobností vede archiv českých i zahraničních osobností v rozsahu cca 18 tisíc hesel a průběžně aktualizuje databázi k výročním osobností a událostí.

Průběžně jsou aktualizovány databáze Osobností, Událostí a je zajišťováno zpracovávání Kalendária výročí osobností a událostí.

Dokumentace denně zajišťuje zpracování ranního monitoringu tisku Rozhlasové ohlasy pro Intranet ČRo.

Čítárna a studovna poskytuje denně k prezenčnímu studiu české deníky a vybrané časopisy. Zajišťuje prezenční výpůjčky z příruční knihovny a archivu novin a časopisů. Dokumentace denně zajišťuje zpracování ranního monitoringu tisku Rozhlasové ohlasy.

Dokumentace zajišťuje informační, rešeršní a konzultační služby jednak z vlastních databází, výstřižkového fondu, knižního fondu, CD, archivu tisku, ale i z externích zdrojů např. Anopress, databáze ČTK, Newton a řady dalších zdrojů přístupných v Internetu.

Jsou zajišťovány informační, tématické, časově omezené tzv. "hlídky" tj. sledování a výběr informací z tisku na dané téma, po dohodnutou dobu a v dohodnutém rozsahu.

Kromě pracovníků ČRo využívají služeb Dokumentace i externisté, především novináři. Placené informační služby se poskytují individuálně, nebo na základě smlouvy s cizí organizací

II.6.2.4 Fond hudebnin

Fond hudebnin je odborným účelovým pracovištěm, uchovává a odborně zpracovává veškeré notové materiály, odbornou hudební literaturu a výstřižkový fond pro programové a studijní účely. Spravuje, zajišťuje a půjčuje provozní notové materiály a ostatní hudebniny především pro hudební výrobu rozhlasových těles a další programové potřeby ČRo a vytváří podmínky pro jejich využívání a ochranu. Do oddělení patří Vydavatelství a nakladatelství Českého rozhlasu.

Fond hudebnin slouží hudebnímu vysílání, studiové výrobě, dramaturgům, redaktorům a hudebním režisérům ČRo včetně regionů.

II.6.2.5 Fonotéka

Fonotéka je odborný útvar, který uchovává (s výjimkou gramofonových desek) zvukové snímky na analogových i digitálních nosičích provozního charakteru. Vznikla v roce 1952 jako samostatné oddělení organizačně začleněné do Úseku techniky. V roce 1987 byla převedena do nově vzniklého Úseku programových, dokumentačních a archivních fondů. Od roku 1995 je součástí Archivních a programových fondů. [8]

Fonotéka spravuje zvukové snímky zejména vlastní rozhlasové výroby a převzaté snímky z hudebních vydavatelství. Jedná se o tituly vážné, populární, lidové a folklórní hudby, slovesné výroby jak pro děti, tak i pro dospělé, zábavné pořady a pořady publicistické.

II.6.2.6 Gramoarchiv

Gramoarchiv je odborným účelovým pracovištěm. Posláním útvaru je soustřeďovat, zpracovávat a zpřístupňovat komerční zvukové nahrávky a zajišťovat výpůjční agendu z fondu gramodesek. Hlavními uživateli služeb Gramoarchivu jsou hudební redaktori, režiséři a dramaturgové ČRo, z ostatních dirigenti, interpreti, autoři a nejširší badatelská veřejnost.

Gramoarchiv ČRo patří k největším v Evropě. V současné době zaměstnanci pečují nejen o gramofonové "černé" desky, ale také objednávají, nakupují, doplňují a zabezpečují stálý přísun kompaktních desek, ze kterých se v Českém rozhlase převážně vysílá.

II.6.2.7 Hlavní katalog

Odborné informační pracoviště Českého rozhlasu na úrovni oddělení. Shromažďuje veškeré dostupné informace o hudebních snímcích. Dokumentuje snímky, které slouží k běžnému provozu a jsou uloženy v rozhlasové fonotéce, archivu či gramoarchivu.

II.6.2.8 Knihovna

Knihovna provádí vlastní výpůjční agendu sloužící převážně k programovým a studijním účelům, připravuje podklady pro vysílání, provádí rešeršní činnost a zpracovává bibliografické informace. Příležitostně zajišťuje výpůjčky i prostřednictvím meziknihovni i mezinárodní výpůjční služby. Na základě objednávek z redakcí, nakupuje a odborně zpracovává publikace pro jednotlivé příruční knihovny. Denně zajišťuje rozdělování tuzemského i zahraničního tisku, a s tím související objednávky, evidenci a fakturaci pro všechny redakce a oddělení ČRo včetně zahraničních zpravodajů.

Závěr

Veřejnoprávní vysílání je v poslední době stále častěji kritizováno komerčními vysílateli, kteří obviňují veřejnoprávní stanice z narušování soutěže a snižování cen reklamy v případech, kdy je jim umožněno získávat příjmy i na reklamním trhu. Některé mezinárodní instituce, včetně Evropské unie, zároveň začínají být čím dál skeptičtější vůči způsobu, jakým jsou definovány úkoly veřejného vysílání a vynakládány veřejné prostředky na jeho financování.

Možná příliš často se vzhledem k veřejnoprávním médiím mluví o jejich financování a hospodaření, o mediální legislativě, o regulaci. Mnohem více by se mělo mluvit o jejich kvalitě a obsahu, je snad možné zmínit i jazykový přínos těchto médií. A myslím, že ještě méně se mluví o kladech a pozitivních možnostech, které v sobě skrývají. Každý z nás má určitou, svoji vlastní představu o tom, co by mělo být obsahem médií veřejné služby.

Označení veřejnoprávní médium neznámá, že všechny pořady se budou líbit všem, to bychom opomíjeli menšiny. Jde především o nastínění či upozornění na daný problém nebo situaci. Očekáváme tedy diskuzi na dané téma, soudržnost lidí okolních, porozumění, toleranci a snad rozšiřování různorodosti národního a kulturního dědictví.

Archiv a programová tvorba obou veřejnoprávních institucí má jasně daná pravidla, zákonem daný statut a podstatu. Vzhledem ke vstupu nových technologií i do pole působnosti těchto médií se modernizuje a přechází na nové systémy ukládání snímků či zvukových nahrávek, ale v neposlední řadě se tím zjednodušuje vyhledávání potřebných děl, záznamů, pořadů. Český rozhlas má obsáhlou databázi na svých internetových stránkách, jedná se především o diskuze z přímého vysílání. Česká televize, vzhledem k své krátké existenci oproti Českému rozhlasu, ve svém archivu uchovává jedinečné audiovizuální snímky a hudební nahrávky. Porovnávat tato dvě média je téměř zbytečné, obě dvě jsou médii veřejné služby, oba archivy patří mezi archivy zvláštního významu, což je nediskutovatelným faktem.

Digitalizace archivu České televize povýší o generaci práci s archivním materiálem, ČT se jí vyhnout nezamýšlí, vyšší počáteční náklady jsou dalo by se říci nevyhnutelné. Digitalizace přinese ve svém důsledku kvalitnější programy na obrazovku a nižší režijní náklady při výrobě a pregnantnější přístup k využití fondu z hlediska autorského práva.

Literatura

Audiovizuální média a jejich specifika: Masová média jako nástroj masové komunikace. Proměny jejich funkcí v čase a prostředí - od technického vynálezu přes lidovou zábavu, kulturu a vzdělávání až k masovému médiu žurnalistické informace.

[1] McQuail, D.: Úvod do masové komunikace. Portál, 1999

Kunczik, Michael: Základy masové komunikace. Karolinum Praha 1995

Šmíd, Milan: Úvod a texty ke studiu masových médií. UK Praha, 1992

Seger, J.: Televize - dílo generací, NADAS, 1978

Volek, J.: Televize a její publikum v každodenní perspektivě. Studijní texty. MS FSS MU Brno 2002

ČT jako televize veřejné služby. Rozpad Československa a zánik ČST. Vznik komerčních televizních programů TV NOVA, Prima TV, budování kabelové televize. Změny mediální politiky a jejich odraz v legislativě v letech 1993 - 1997 a v přístupu k rozdělení celoplošných terestrických sítí. Vývoj hlavních zpravodajských pořadů českých TV programů.

Ročenky České Televize 1992 - 2003, Česká televize Praha

[5] domovská stránka ČT, URL: <http://www.czech-tv.cz>

[3] Zákon č.468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání

[7] Zákon č. 484/1991 Sb., o České televizi

Funkce tzv. mediálních rad. Aktuální informace o české mediální legislativě na pozadí práva Evropské Unie.

Výroční zprávy Rady české republiky pro rozhlasové a televizní vysílání na [6] URL: <http://www.rrtv.cz>